

Mot 30 grisar

Ingvar Eriksson
Lina Hidås
Theres Strand

SAMMANFATTNING

- Stora besättningar med stora suggrupper medger mer tillsyn och större närvaro hos grisarna vilket i sin tur ger bättre produktionsresultat.
- Satsa på kvalificerade och duktiga djurskötare.
- Var uppmärksam på suggans kondition och anpassa utfodring och närmiljö efter detta. Detta gäller både i betäcknings-, dräktighets- och grisningsavdelningar.
- Ha lagom stora suggor i god kondition och i normalhull.
- Ha ett planerat förhållningssätt till grisproduktionen.
- Använd en separat semineringsyta.
- Använd skyddsgrind vid behov.
- Slipa tänder vid behov.
- Ett gott hälsoläge ger friska grisar som växer väl. Sträva efter goda rutiner och att ta hand om eftersatta eller sjuka grisar.
- Desinfektion av grisningsavdelningen mellan omgångar kan löna sig då det sänker smittrycket. Desinfektion ska alltid föregås av noggrann tvätt för att ha effekt.
- Håll en tomtid i grisningsavdelningen på 4-6 dagar för att förhindra att smitta sprids mellan omgångarna och för att säkerställa att stallet hinner torka upp ordentligt.
- Bra produktion ger bättre lönsamhet.
- En god hygienisk kvalitet och rätt näringsinnehåll i fodret krävs för att nå ett högt produktionsresultat

Tack till

De grisföretagare som ställde sin tid till förfogande för insamling av data om produktionsförutsättningar. Vi vill även tacka Nils Lundeheim, Institutionen för husdjursgenetik vid SLU, Uppsala, för hjälp med databehandling.

Inledning

Svensk grisproduktion har en historia av hög produktionseffektivitet och god konkurrensförmåga. Detta förklaras av duktiga grisföretagare, framgångsrik produktionsrådgivning och ett gott hälsoläge i besättningarna. Under senare år har antalet besättningar blivit färre, men enheterna har blivit större. Samtidigt har antalet produktionsrådgivare minskat och i vissa delar av landet saknas helt tjänster för produktionsrådgivning. Under denna period har även produktivetsframstegen avtagit i svensk grisproduktion.

Varje år gör Svenska Pig medeltalsberäkningar som baseras på insända resultat från uppföljnings-

Material och metoder

Via telefonintervjuer fick smågrisföretagare eller ansvariga för produktionen svara på frågor om besättningarnas förutsättningar, rutiner och drift. En förutsättning för att besättningen skulle kunna delta i studien var att besättningen sänt in produktionsdata från produktionsuppföljningsprogrammet PigWin Sugg. Besättningarnas svar sammanställdes och kopplades samman med produktionsresultat från år 2012. Därefter identifierades framgångsfaktorer för de deltagande besättningarna via medeltalsberäkningar och variansanalys i statistikprogrammet SAS.

Tabell 1. Resultatmått från PigWin Sugg med förklaringar

Producerade grisar per årssugga

Antal producerade grisar dividerat med antal årssuggor inkl. gyltor korrigerat till ett år (dividerat med antal dagar i perioden och multiplicerat med 365). Antalet producerade grisar beräknas som antalet sålda och överförda grisar justerat för skillnader i lager vid periodens början och periodens slut av följande faktorer:

- Antal grisar (avvanda + diande)
- Grisarnas vikt
- Antal dräktighetsdagar

Grisningsprocent (%)

Grisningar som ligger i intervallet 106-125 dagar efter betäckning och som är resultat av betäckningar utförda i intervallet 125 dagar före periodens start- och slutdatum i procent av utförda betäckningar i intervallet 125 dagar före periodens start- och slutdatum.

Levande födda grisar per kull

Antal levande födda grisar för de i perioden avvanda kullarna dividerat med antal avvanda kullar.

programmet PigWin Sugg. Dessa visar att det finns stor potential för en ökad produktion av smågrisar i Sverige. År 2012 producerades i genomsnitt 23,9 smågrisar per årssugga i Sverige. Skillnaden mellan besättningar med de 25 % sämsta respektive bästa produktionsresultaten var 6,0 producerade grisar (variation mellan 20,3-26,3). Den besättning som placerade sig högst på topplistan producerade 28,5 grisar per årssugga.

Projektet ”Mot 30 grisar” startades med syfte att ta vara på potentialen inom grisproduktionen, genom att identifiera vad som krävs för att öka produktiviteten.

Statistikberäkningar

Totalt fanns kompletta enkätsvar och insända PigWin-resultat från 75 smågrisproducerande besättningar. De resultatmått som hämtats från PigWin Sugg och studerats i projektet visas i tabell 1 tillsammans med en förklaring till hur måttet beräknas.

Totalt födda grisar per kull

Antal levande födda grisar för de i perioden avvanda kullarna dividerat med antal avvanda kullar plus antal dödfödda grisar för de i perioden avvanda kullarna dividerat med antal avvanda kullar.

Avvanda grisar per kull

Antal avvanda grisar i perioden dividerat med antal avvanda kullar.

Döda före avvänjning (%)

Totalt antal levande födda grisar för de i perioden avvanda kullarna minus antal avvanda grisar i perioden dividerat med antal avvanda kullar.

Daglig tillväxt avvänjning-leverans (g/dag)

Total tillväxt i kg från avvänjning till försäljning/överföring dividerat med foderdagar för avvanda grisar.

Döda efter avvänjning (%)

Antal döda grisar efter avvänjning i procent av producerade grisar.

Resultat

Stora suggrupper

Den största effekten på antalet producerade grisar hade storleken på suggrupperna. Alltså hur många suggor som ingår i varje grupp som grisar. Ju större suggrupp desto fler smågrisar producerades per årssugga. Tabell 2 visar att besättningar som hade

en gruppstorlek på över 50 suggor producerade i genomsnitt 24,7 grisar, vilket är två grisar mer än de besättningar som hade under 30 suggor per grupp.

Tabell 2. Storlek på suggrupper

Antal suggor per grupp	Antal besättningar	Antal producerade grisar
0 -29	14	22,7
30 - 50	32	23,8
50 -	16	24,7

Medelslaktvikt på suggorna

Medelslaktvikten för suggor i Sverige är 180 kg slaktad vikt enligt aktuell statistik från svenska slakterier. De besättningar som hade en medelslaktvikt på suggorna som var 180 kg eller

lägre producerade en gris mer per årssugga än de besättningar vars suggor hade en högre slaktvikt än 180 kg (tabell 3).

Tabell 3. Medelslaktvikt på suggor

Antal suggor per grupp	Antal besättningar	Antal producerade grisar
≤180 kg	35	24,3
>180 kg	23	23,0

Underhåll av ventilation och värme

I studien ställdes frågan om regelbunden kontroll och planerat underhåll av ventilation och värme genomfördes. Knappt 40 % av besättningarna svarade ja på den frågan. Dessa besättningar pro-

ducerade nästan 1,5 grisar mer än de besättningar som inte utförde något planerat underhåll av ventilation och värme (tabell 4).

Tabell 4. Utförs underhåll planerat underhåll av ventilation och värme

Utförs planerat underhåll på ventilation och värme	Antal besättningar	Antal producerade grisar
Ja	21	24,8
Nej	35	23,3

Upplevd lönsamhet

Ju bättre lönsamhet som besättningsägarna upplevde att de hade desto fler smågrisar producerades per årssugga. De som upplevde att de hade en god

lönsamhet producerade knappt 1,5 fler grisar per årssugga än de som upplevde att de hade en dålig lönsamhet.

Tabell 5. Upplevd lönsamhet

Upplevd lönsamhet	Antal besättningar	Antal producerade grisar
Bra	32	24,3
Ingetdera	14	23,4
Dålig	14	22,9

Betäcknings- och dräktighetsavdelningen

Nyckeltalen gräsningsprocent och levande födda per kull användes för att studera resultatet i betäcknings- och sinavdelningarna.

Grisningsprocent

De parametrar som hade störst inverkan på grisningsprocenten i studien var om besättningarna använde torrfoder eller blötfoder i betäckningen, antal semineringar per sugga och dag samt vilken fodergiva som utfodrades i dräktighetsavdelningen. Störst inverkan hade antal semineringar per sugga och dag. Tabell 6 visar att de som seminerar

suggorna en gång per dag hade drygt två procentenheter högre grisningsprocent än de som seminerade suggorna två gånger per dag. Observera dock att vi förutsätter att suggruppen brunstkontrolleras två gånger per dag för att kunna säkerställa när semineringen ska påbörjas.

Tabell 6. Antal semineringar per sugga och dag

Antal semineringar på per sugga och dag	Antal besättningar	Grisningsprocent, %
1 ggr/ dag	43	85,9
2 ggr eller fler	18	83,7

Besättningar som utfodrade torrfoder i betäckningsavdelningen hade i genomsnitt en grisningsprocent på 86,4 % vilket är nästan två procentenheter högre

än de besättningar som utfodrade med blöt foder (tabell 7).

Tabell 7. Torrfoder eller blötfoder i betäckningsavdelningen

Torrfoder eller blötfoder i betäckningsavdelningen	Antal besättningar	Grisningsprocent	Antal levande födda per kull
Torrfoder	20	86,4	13,3
Blötfoder	40	84,5	13,0

Besättningar som utfodrade en normalgiva (23 MJ NE – 27 MJ NE per dag) hade högre grisningsprocent än både besättningar som utfodrade med en

lägre och en högre giva än normalgiva. Tabell 8 visar skillnaden i grisningsprocent beroende på fodergiva i sinavdelningen.

Tabell 8. Fodergiva i dräktighetsavdelningen

Fodergiva i sin avdelningen	Antal besättningar	Grisningsprocent, %
<23 MJ NE	17	84,2
23 MJ NE - 27 MJ NE	29	85,9
>27 MJ NE	15	84,7

Levande födda grisar per kull

Användning av torrfoder eller blötfoder i betäckningsavdelningen påverkade både grisningsprocent och levande födda. Tabell 8 visar att de besättningar där suggorna fick torrfoder istället för blötfoder i betäckningsavdelningen föddes 0,3 fler levande grisar per kull, 13,3 jämfört med 13,0. Denna skillnad var signifikant ($p < 0,05$).

Resultaten visade också att semineringsyta på separat semineringsyta gav fler levande födda, 13,3 jämfört med 12,9 vid semineringsyta på djupströ (tabell 9). I studien har vi inte ställt frågor om detaljerade rutiner vid semineringsyta. Vi har heller inte frågat om hygienrutiner vid betäckning.

Tabell 9. Används en separat semineringsyta vid betäckning

Var semineras suggan	Antal besättningar	Antal levande födda grisar per kull
Separat semineringsyta	32	13,3
I box/djupströ	20	12,9

I studien analyserades sorteringsrutinerna av suggorna vid avvänjning inför insättning i betäck-

ningsavdelningen. I tabell 10 visas att sortering efter kullnummer gav flest levande födda per kull.

Tabell 10. Sorteringsrutiner av suggor vid avvänjning inför inflyttning till betäckningsavdelning

	Antal besättningar	Antal levande grisar födda per kull
Ingen sortering	19	13,1
Sortering efter hull	25	13,1
Sortering efter kullnummer	17	13,4

Grisningsavdelningen

I denna studie mättes resultatet i grisionsavdelningen som antal levande födda grisar per kull, antal avvanda grisar per kull samt dödlighet från födsel till avvänjning.

Inverkan av ett antal parametrar som rörde besättningens storlek, foder och utfodring, stallets utformning och skötsel undersöktes gentemot de valda resultatmåten. Endast två av de undersökta

parametrarna, torrfoder eller blötfoder i betäckningsavdelningen samt tandslipning eller inte, visade signifikant påverkan på resultatet vid variansanalys. Istället för resultat från variansanalys används korrigerade medeltal för att beskriva inverkan av olika parametrar. Resultaten ska därför tolkas med viss försiktighet.

Levande födda grisar per kull

På frågan om var seminerer sker, angav 32 st att seminerer utfördes på en separat semineringsyta, medan 20 st seminerade på djupströ. Resultaten visade att seminerer på separat semineringsyta gav fler levande födda, 13,3 jämfört med 12,9 vid seminerer på djupströ. I de besättningar där suggorna fick torrfoder istället för blötfoder i betäckningsavdelningen föddes 0,3 fler levande grisar per kull, 13,3 jämfört med 13,0. Denna skillnad var signifikant ($p < 0,05$).

Förekomst av skyddsgrindar i grisionsavdelningen och möjlighet att använda dessa vid behov gav också utfall på kullresultatet. Besättningar där skyddsgrindar fanns (40 st) var kullresultatet 13,3 levande födda grisar per kull, i besättningar utan skyddsgrindar (21 st) föddes 13,0 levande grisar per kull.

I studien analyserades även om sorteringsrutinerna av suggorna vid avvänjning inför insättning i betäckningsavdelningen påverkade kullresultatet i grisionsavdelningen. Resultatet visas i tabell 10.

Dödlighet mellan födsel och avvänjning

Av de parametrar som undersöktes gentemot resultatmättet dödlighet mellan födsel och avvänjning visade följande parametrar på resultatsskillnader:

- Antal utfodringar två dagar före grisning
- Färdigfoder eller hemmablandat foder i grisionsavdelningen
- Förekomst av skyddsgrindar
- Tandslipning eller inte

Skillnaden i smågrisdödlighet mellan färdigfoder och hemmablandat foder påverkades inte av om fodret utfodrades torrt eller blött.

Förekomst och möjlighet att använda skyddsgrindar gav utfall även på dödlighetsprocenten under ditiden. Besättningar med skyddsgrindar hade lägre dödlighet, 14,9 %, jämfört med 18,9 % för besättningar utan skyddsgrind.

Besättningar där suggorna utfodrades 1-2 gånger per dag två dagar före grisning (45 st) hade lägre smågrisdödlighet, 16,8 %, än besättningar där suggorna utfodrades tre eller fler gånger per dag (15 st), där dödligheten var 19,9 %. Om suggorna utfodrades med färdigfoder i grisionsavdelningen var smågrisdödligheten lägre, 15,5 %, jämfört med 18,8 % vid utfodring med hemmablandat suggfoder.

I 42 besättningar svarade man att tandslipning utfördes vid behov, medan det i 18 besättningar inte slipades några tänder. Där tandslipning förekom vid behov var dödligheten från födsel till avvänjning 16,6 % jämfört med 19,2 % om ingen tandslipning gjordes.

Avvanda grisar per kull

När det gäller resultatmättet avvanda grisar per kull fanns resultatsskillnader för följande parametrar:

- Storlek på besättning
- Tandslipning eller inte

- Färdigfoder eller hemmablandat foder i grisionsavdelningen
- Antal utfodringar två dagar före grisning

I tabell 11 visas att det avvandes fler grisar per kull i stora besättningar än i medelstora och mindre besättningar.

Tabell 11. Samband mellan besättningsstorlek och antal avvanda per kull

Storlek på besättningen	Antal besättningar	Antal levande grisar födda per kull
<170 suggor	13	11,0
170-320 suggor	30	10,6
>320 suggor	18	11,2

Om tandslipning gjordes vid behov eller inte alls hade betydelse även för antalet avvanda grisar per kull. Besättningar där tandslipning utfördes vid behov hade fler avvanda grisar, 11,1 st per kull, jämfört med om tandslipning inte alls förekom, då 10,5 grisar avvandes per kull. Denna skillnad var signifikant ($p < 0,05$).

Färdigfoder eller hemmablandat foder till suggorna i grisningsavdelningen, oberoende av om det var torr- eller blötfoder, påverkade också avvänjningsresultatet. Där suggorna utfodrades med

färdigfoder avvandes 11,2 grisar per kull, medan besättningar med hemmablandat foder i grisningsavdelningen hade 10,6 avvanda grisar per kull.

Även antalet utfodringar två dagar före grisning påverkade resultatmättet avvanda per kull. I besättningar där suggorna utfodrades 1-2 gånger per dag två dagar före grisning var resultatet 10,9 avvanda grisar per kull, jämfört med 10,6 avvanda grisar per kull då suggorna utfodrades tre eller fler gånger per dag två dagar före grisning.

Tillväxtavdelningen

Resultatet i tillväxtavdelningen mättes som daglig tillväxthastighet och andel döda grisar efter avvänjning.

Inverkan av ett antal parametrar som rörde besättnings storlek, foder och utfodring, stallens utformning och skötsel undersöktes gentemot de valda resultatmått. Inga av de undersökta

parametrarna visade signifikant påverkan på resultatet vid variansanalys. Istället används korregerade medeltal för att beskriva inverkan av olika parametrar. Resultaten ska därför tolkas med viss försiktighet. Dock fanns flera numeriska skillnader som var intressanta.

Besättningen storlek och antal suggor per grupp

Besättnings storlek mättes i antalet suggor i produktion och fördelades i små (<170 suggor), medel (171-320 suggor) och stora besättningar (>320 suggor). Resultaten visade att dödligheten var mindre i små besättningar, 1,9 % än i medel och stora besättningar (2,4 respektive 2,1 %). Samma mönster sågs för tillväxthastighet som var högst i små besättningar, 520 g/dag jämfört med 452 respektive 454 g/dag i medel och stora besättningar.

I studien analyserades även effekten av antalet suggor per grisningsgrupp. Grupperna delades in i små (1-29 suggor), medel (30-50 suggor) eller stora (>50 suggor). Gruppstorleken visade sig inte ha något samband med dödligheten bland tillväxtgrisar. Tillväxthastigheten var dock högre i besättningar med stora grupper (492 g/dag), jämfört med besättningar som hade medel eller små grupper (451 respektive 466 g/dag).

Foder till avvänjnings- och tillväxtgrisar

I tabell 12 kan ses att besättningar som köpte färdigfoder till avvänjnings- och tillväxtgrisar hade en större daglig tillväxthastighet än de som blandade foder hemma. Besättningar som köpte

färdigfoder under tillväxtperioden hade också en lägre dödlighet än de som använde hemmablandat foder.

Tabell 12. Dödlighet och tillväxthastighet för grisar som gavs hemmablandat respektive köpte färdigt foder under avvänjnings- och tillväxtperioden

	Avvänjningsfoder		Tillväxtfoder	
	Hemmablandat	Färdigfoder	Hemmablandat	Färdigfoder
Dödlighet (%)	2,2	2,3	2,4	2,0
Tillväxthastighet (g/dag)	444	488	431	477

Besättningar som utfodrade minst 1,95 MJ NEV per gris och dag i samband med avvänjningen hade högre tillväxthastighet (490 g/dag) och mindre dödlighet (2,1 %) än besättningar som utfodrade en mindre fodergiva (446 g/dag respektive 2,4 %). I besättningar som använde zinkoxid i samband

med avvänjningen var dödligheten högre (2,5 %) och tillväxthastigheten mindre (456 g/dag) än i besättningar som inte använde zinkoxid i fodret (2,1 % respektive 469 g/dag).

Boxtyp

I tillväxtavdelningen studerades sambandet mellan tre typer av boxar (box med spaltgolv, box med spaltgolv och tak, box av annan typ) och resultatet. Besättningar som använde box av annan typ (till exempel djupströ eller box med gödselgång) hade den lägsta dödligheten och den högsta tillväxthas-

tigheten se tabell 13. Då det saknas fullständig information om vilka boxar som ingår i ”annan typ”, samt information om stalllets ålder och övriga förutsättningar i intervjumaterialet är det svårt att dra slutsatser om varför denna kategori boxar visade bäst resultat.

Tabell 13. Samband mellan boxtyp och resultat

	Box med spalt	Box med spalt och tak	Annan boxtyp
Dödlighet (%)	2,5	2,2	1,9
Tillväxthastighet (g/dag)	469	448	485

Sambandet mellan temperatur i tillväxtstallet och resultatet undersöktes. Högst tillväxthastighet fanns i besättningar med 20,5-23 °C och lägst dödlighet i besättningar med upp till 20 °C, se tabell 14. Resultatet säger dock inget om temperaturen på grisarnas liggyta, som kan vara betydligt högre

än stallluftens temperatur, beroende på vilken typ av boxsystem som används. Resultatet ska också tolkas med försiktighet eftersom det inte är ett uppmätt värde utan den intervjuade har uppgett antagen stalltemperatur.

Tabell 14. Samband mellan temperatur i tillväxtstallet och resultat

	≤ 20 °C	20,5-23 °C	≥ 23,5 °C
Dödlighet (%)	1,9	2,2	2,5
Tillväxthastighet (g/dag)	467	481	451

Grisningsavdelningens betydelse

Skötselrutiner i grisningsavdelningen påverkar tillväxtgrisarnas start i livet och kan påverka deras resultat längre fram i produktionskedjan. Därför undersöktes om grisningsavdelningen desinficerades och hur lång tomtid som hölls mellan omgångarna, eftersom detta påverkar smittryck och grisarnas hälsostatus.

Dödligheten var mindre, (2,0 %) i besättningar som desinficerade, än hos de som inte desinficerade (3,2 %). Däremot kunde ingen skillnad i tillväxt-

hastighet påvisas (465 respektive 471 g/dag).

Dödligheten var minst (1,9 %), i besättningar med en tomtid i grisningsavdelningen på 4-6 dagar, jämfört med besättningar som hade färre eller fler tomtidsdagar än så (2,3 respektive 2,4 %). För tillväxthastigheten kunde det visas att ju längre tomtid desto högre tillväxthastighet (445, 474 respektive 489 g/dag vid tomtider på 0-3 dagar, 4-6 dagar respektive ≥ 7 dagar).

Diskussion

Den största effekten på antalet producerade grisar hade storleken på suggrupperna. Ju större suggrupp desto fler smågrisar producerades per årssugga. Den viktigaste orsaken till resultatet är troligen att fler suggor i gruppen gör att det finns kvalificerad personal tillgänglig under en större andel av dygnet för skötsel och tillsyn av de nyfödda smågrisarna och nygrisade suggorna. Det finns också helt andra möjligheter att kullutjämna om fler suggor grisar samtidigt. Skickligheten ökar också hos medarbetarna om de har möjlighet att specialisera sig på olika områden inom smågrisproduktionen. Det är lättare att skapa målsättningar och ansvarsområden som är direkt kopplade till enskilda medarbetare i en större

besättning. I studien så såg vi också att de som regelbundet utförde kontroll och planerat underhåll på ventilation och värme producerade nästan 1,5 grisar mer än de som inte utförde något planerat underhåll. En god närmiljö för grisarna är naturligtvis av största vikt, men troligen så har medarbetarna hos de besättningar som utförde planerat underhåll också ett mer planerat förhållningssätt till hela smågrisproduktionen vilket bidrar till en bättre produktion.

Ju bättre lönsamhet som besättningarna upplevde att de hade desto fler smågrisar producerades per årssugga. Besättningar som upplevde att de hade en god lönsamhet producerade knappt 1,5 fler grisar

per årssugga än de besättningar som upplevde att de hade en dålig lönsamhet. Även om vi i studien inte med säkerhet kan säga att det verkligen var bättre lönsamhet på de gårdar som upplevde att de hade en god lönsamhet så är resultatet inte förvånande. Vi hade inte tillgång till bokslut eller några andra ekonomiska uppgifter men att fler smågrisar per årssugga ger en bättre lönsamhet är en gammal sanning som fortfarande står sig.

Besättningar som slaktade suggor vid en medelslaktvikt som motsvarar medeltalet i Sverige eller lägre, hade drygt en producerad gris mer per årssugga än de besättningar vars suggor hade en högre slaktvikt än medeltalet. Det går inte att nog betona vikten av ha en besättning som består av lagom stora suggor i god kondition och i normalhull. Detta uppnås genom bra foder, rätt utfodringsstrategi, friska suggor som inte lämnar besättningen på grund av skador och en jämn åldersfördelning på suggorna. En sugga ska ha vara i normalhull (ca 18 mm späck) vid grisning. Normalt tappar en sugga mellan 3 – 5 mm späck under digivningen. Då kommer hon att klara av att bli dräktig på nytt och få en stor kull även vid nästa grisning. Det är också viktigt att suggorna inte blir för stora eftersom risken är att de blir klumpiga och otympliga ökar och därmed riskerar att skada smågrisarna.

Skötselrutiner och miljön i grisningsavdelningen påverkar smågrisarnas start i livet och ger utfall både vad det gäller kullresultat och dödlighetsprocent. Men även de rutiner man har och den miljö suggan vistas i från avvänjning, under semineringsperiod och sinitid fram till grisning, inverkar på suggans kullresultat och smågrisöverlevnaden i grisningsavdelningen. För att lyckas med resultatet i grisningsavdelningen krävs att man dels arbetar konsekvent efter uppsatta rutiner, dels att suggorna är i god kondition och att närmiljön för grisarna är optimal. Studien ger ingen helhetssyn över de arbetsrutiner som utförs i grisningsavdelningen, eftersom endast några få rutiner fanns med i frågeformuläret. Bland annat frågades om man vid behov använde skyddsgrind och slipade tänder. Båda dessa rutiner gav en betydligt lägre dödlighet. Detta understryker tidigare resonemang om vikten av att vara uppmärksam och snabbt utföra rätt åtgärder vid behov.

Besättningar som utfodrade torrfoder i betäckningsavdelningen hade högre grisningsprocent än de som utfodrade med blötfoder. Även de besättningar som utfodrade suggorna med färdigfoder i gris-

ningsavdelningen hade bättre resultat än de som utfodrade med hemmablandat foder. De hade fler levande födda och fler avvanda grisar. Detta ger en tydlig signal om hur viktig hygien på fodret är under betäckningsperioden och hur viktigt det är att suggans behov av näringsämnen tillgodoses under den period som hon presterar mest, i grisningsavdelningen. Var därför mycket noga med hygien på det blöta fodret och se till att det hemmablandade fodret verkligen produceras enligt receptet och att foderråvarorna har aktuella analyser. Blötfoder är förknippat med betydligt större risker avseende hygien och innehåll av näringsämnen. Lukta på fodret för att bedöma dess hygieniska kvalitet. Blötfoder ska lukta syrligt men inte surt. Om du är tveksam på fodersammansättningen eller kvaliteten på blötfodret bör du ta ett foderprov och skicka in för analys. Regelbunden rundpumpning mellan utfodringarna minskar problem med gasbildning vid jäsningsprocesser. Om fodrets pH är högt finns risk att bakterier bryter ned det fria lysinet.

Skötselrutiner i grisningsavdelningen påverkar tillväxtgrisarnas start i livet och kan påverka deras resultat längre fram i produktionskedjan. Därför undersöktes om grisningsavdelningen desinficerades och hur lång tomtid som hölls mellan omgångarna, eftersom detta påverkar smittryck och grisarnas hälsostatus. Dödligheten hos tillväxtgrisarna var lägre i besättningar som desinficerades, än hos de som inte desinficerades grisningsavdelningen. Däremot kunde ingen skillnad i tillväxthastighet påvisas hos de avvanda grisarna. Dödligheten hos tillväxtgrisarna var minst i besättningar med en tomtid i grisningsavdelningen på 4-6 dagar, jämfört med besättningar som hade färre eller fler tomtidsdagar än så. Däremot så växte tillväxtgrisarna bättre ju längre tomtid som hade varit i grisningsavdelningen innan suggorna flyttades in. Resultatet i studien visar att det är viktigt att se över hygienrutinerna även i grisningsavdelningen vid problem med tillväxtgrisarna. Det räcker inte att tvätta och desinficera tillväxtavdelningen.

Slutsats

Det är möjligt att nå 30 producerade grisar per årssugga i Sverige men det kräver en mycket bra produktion i alla delar av smågrisproduktionen. Framförallt så måste suggorna vara i mycket bra kondition och det måste vara lågt smittryck i besättningen med en god närmiljö, bra rutiner och mycket skickliga djurskötare.

Svenska Pig AB ägs av Avelspoolen, KLS Ugglarps, HKScan, Kristianstadsortens Lagerhusförening, Lantmännen, Svenska Foder och Sveriges Grisföretagare.

Svenska Pig AB ska utveckla, samla och förmedla kunskap till grisföretagare och till andra aktörer i branschen för att stärka svensk grisproduktions konkurrenskraft.